

Datum

2023-05-17

Vår referens

Jenny Lindvall

Utvecklingssamordnare

jenny.lindvall2@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Uppföljande yttrande till stadsrevisionen efter granskning av placerade barn och unga på HVB ASN-2023-6968

Sammanfattning

Revisionskontoret genomförde under våren 2022 en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens arbete med placerade barn och unga på HVB.

Granskningen resulterade i bedömningen att det i huvudsak bedrivs en ändamålsenlig handläggning inför och under placering av HVB. De placerade barnens rätt till utbildning tillgodoses inte alltid på grund av brister i samverkan mellan arbetsmarknads- och socialförvaltningen och grundskoleförvaltningen.

Revisionskontoret bedömde att det inte fanns en helt tillräcklig intern kontroll avseende köp av extern HVB-plats. Uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende placerade barn och unga på HVB bedömdes i huvudsak som tillräcklig. Av granskningen framkom att nämnden bör utveckla riskanalysen och ytterligare stärka arbetet med kontroller inom området.

I revisionsrapporten gavs rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden och grundskolenämnden. Arbetsmarknads- och socialnämnden yttrade sig till revisionskontoret i oktober 2022 och redovisade vilka åtgärder som planerades att genomföras, deras förväntade effekt och när de senast skulle vara genomförda.

Nämnden ska nu inkomma med ett uppföljande yttrande som redogör vilka åtgärder som har vidtagits under 2022–2023 och vilken effekt dessa har haft i verksamheten.

Aktuell tjänsteskrivelse redogör för revisionens bedömningar och rekommendationer samt arbetsmarknads- och socialförvaltningens genomförda åtgärder och deras effekter.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende stadsrevisionens rapport *Granskning av placerade barn och unga på HVB*
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till stadsrevisionen.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse yttrande revisionen

Beslutsplanering

ASN beredning 2023-05-31

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2023-06-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-06-22

Beslutet skickas till

Avdelningschef Sara Kleijsen Åhlander

Yttrandet ska inkomma senast 23-08-31, till registrera.stadsrevisionen@malmo.se med kopia till revisionskontorets handläggare linda.gustavsson2@malmo.se.

Ärendet

Revisionskontoret genomförde under våren 2022 en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens (nämndens) arbete med placerade barn och unga på HVB.

I det första yttrandet gav nämnden ett sammanfattande svar utifrån granskningens slutsatser. Nämnden redovisade vilka åtgärder som planerades att genomföras, deras förväntade effekt och när de senast skulle vara genomförda. Ett uppföljande yttrande ska inkomma senast 2023-08-31.

Det ska redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits under 2022–2023 och vilken effekt åtgärderna har haft i verksamheten. Redovisningen ska göras separat för varje bedömning och rekommendation.

Syftet med revisionens granskning är att bedöma om nämndens arbete sker i enlighet med lagstiftning och föreskrifter, samt om det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll av detta arbete.

Syftet är även att bedöma om grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden säkerställer att placerade barn och unga får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Granskningen genomfördes under perioden mars till juni 2022. Den var avgränsad till nämndens verksamhet inom Enhet ungdom i verksamhetsområdet individ- och familj. Granskningen avser inte kvaliteten av vård eller behandling på HVB för barn och unga.

Revisionskontoret inhämtade underlag till granskningen genom intervjuer och dokumentstudier. Inom nämnden gjordes intervjuer med avdelningschef, enhetschef, sektionschefer, förste socialsekreterare, socialsekreterare och assistenter.

Intervjuer gjordes även med controllers, ekonom, upphandlingsstrateg, personal som arbetar med insatser samt personal från centrala förvaltningen. Revisionskontoret granskade elva placerade barn och ungas sociala journaler. Vidare genomfördes stickprovskontroll av 22 fakturor som avsåg externt placerade barn och unga.

Inom grundskolenämnden gjordes intervjuer med utbildningschef, rektorer samt chef och

personal som arbetar med skolpliktsbevakning.

Revisionens slutsatser och förvaltningens åtgärder

I detta avsnitt redovisas de slutsatser i form av bedömningar och rekommendationer som granskningsrapporten resulterade i.

För varje bedömning eller rekommendation redovisas vilka åtgärder som förvaltningen har vidtagit under 2022–2023 och vilken effekt åtgärderna har haft i verksamheten. Presentationen följer samma ordning som i granskningsrapporten.

Handläggning inför och under placering

Revisionens bedömning

Bedömningen är att det bedrivs en i huvudsak ändamålsenlig handläggning inför och under placering av barn och unga på HVB.

Vissa brister identifieras såsom delaktighet vid upprättande av vårdplan, att inte samtliga arbetsmoment görs i tid samt att beställning av hälso- och tandvårdsundersökning inte alltid prioriteras i anslutning till att placering inleds. Det finns processer och rutiner som rör placering av barn och unga på HVB, men de ger inte ett tillräckligt stöd i verksamheten då de upplevs som svårtillgängliga och inte alltid är uppdaterade.

Granskningen visar att vissa arbetsmoment i samband med placering, exempelvis att stoppa utbetalning av barnbidrag och hantera föräldrarnas ersättningskyldighet, ibland inte sker enligt rutinerna.

Uppdatering av barnets eller den unges journal sker inte alltid löpande. Journalgranskningen visar att det inte alltid finns dokumenterat att enskilt samtal skett i samband med uppföljningsmöte.

Förvaltningens åtgärder

Förvaltningen har infört ett arbetssätt som kallas *Strukturerade utredningar*. Det ger stöd för en effektiv och rättssäker handläggning och är ett komplement till kärnprocessen. Arbetssättet innebär att ärenden kategoriseras och handläggaren får en indikation om hur omfattande utredningen ska göras.

Strukturerade utredningar har inledningsvis bedrivits med analoga flödestavlor och styrkort och det finns nu ett digitalt verksamhetsstöd. Implementering av arbetssättet pågår enligt planering.

Förvaltningen har prioriterat arbetet med revidering av kärnprocessen för utredningar av barn och unga. Denna behöver vara på plats innan kärnprocessen för placering av barn och unga på HVB kan revideras eftersom det finns beroenden till utredningsprocessen.

Förvaltningen kommer att beakta de frågor och förbättringsområden som granskningsrapporten lyfter i revideringen av kärnprocessen. Förvaltningen bedömer att revidering av processerna kommer att vara påbörjat under hösten 2023.

Förvaltningen för kontinuerlig dialog med Region Skåne och verkar genom det för att regionen fortsätter vidta åtgärder för att förkorta väntetiderna till hälsoundersökning som under en längre tid varit upp till sex månader. Väntetiderna har blivit betydligt kortare. Vid senaste

Samverkansmöte framkom att antalet barn som stod i kö till hälsoundersökning hade minskat från 60 barn under hösten -22 till 19 barn i mars -23.

Det har framkommit att tandvårdsundersökning inte alltid beställs. I nämndens riktlinjer anges att en tandvårdsundersökning ska beställas i samband med en hälsoundersökning, vilket är i enlighet med Region Skånes vårdprogram för hälsoundersökningar. Avsikten har varit att följa upp rutinefterlevnad med stöd av styrkort. Styrkort som uppföljningsverktyg har visat sig att inte vara ändamålsenligt bland annat eftersom alla delar inte går att integrera i det digitala verksamhetssystemet för uppföljning.

Förvaltningen förbereder ett arbete med att använda checklistor som verktyg för uppföljning, arbetet bedöms kunna påbörjas under 2023.

Rätt till utbildning

Revisionens bedömning

Bedömningen är att placerade barn och unga på HVB inte alltid får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Bedömningen grundar sig på att det inte finns en tillräcklig samverkan mellan förvaltningarna, vilket kan leda till att barn och unga som är eller har varit placerade på HVB i en annan kommun inte alltid får en skolplacering skyndsamt. Bristerna i samverkan innebär att grundskolenämndens arbete med skolpliktsbevakning för dessa barn och unga inte fungerar fullt ut.

Granskningen visar att socialsekreterare inte alltid informerar skolplaceringsenheten och rektorn om att ett barn eller ungdom har fått en skolplacering i en annan kommun. Det finns brister i samverkan, som främst rör otydlighet i ansvarsfördelning när skolplacering i annan kommun dröjer.

I vissa fall har det enligt intervjuer dröjt en termin utan att en skolplacering skett. Barn och unga som återvänder till Malmö kan ibland få vänta på skolplacering i tre till sex veckor. I vissa fall har placeringarna förlängts för att det inte funnits en skolplacering.

Granskningen visar att det finns nätverk för samverkan på såväl övergripande som medarbetarnivå mellan förvaltningarna där bland annat placeringar av barn och unga som är eller har varit placerade på HVB i annan kommun kan diskuteras.

Revisionens rekommendationer

Säkerställa att grundskolenämnden skyndsamt får information när barn och unga placeras i en annan kommun.

Säkerställa att det sker en tillräcklig samverkan så att barn och unga som är eller har varit placerade på HVB i en annan kommun får en skolplacering skyndsamt.

Förvaltningens åtgärder

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen (ASF) och grundskoleförvaltningen (GRF) har gemensamt reviderat rutinen kring samverkan för obruten skolgång för placerade barn.

Arbetet blev klart under våren 2023 och ett implementeringsarbete har påbörjats. Layout,

struktur och språk har ändrats för att göra rutinen mer överskådlig och lätt att ta del av. GRF har tagit fram ett stöd till socialsekreterare i form av vanliga frågor och svar.

Syftet med revideringen är att underlätta för medarbetarna i både ASF och GRF att följa rutinen och effekten blir ett säkerställande att placerade barn får en obruten skolgång.

Förvaltningarnas samverkan kring bland annat placerade barn i form av chefs- och handläggarnätverk fortgår.

Upphandling och fakturahantering

Revisionens bedömning

Bedömningen är att det finns en inte helt tillräcklig intern kontroll avseende köp av extern HVB-plats. Bedömningen grundar sig på att det finns brister avseende upphandling och följsamhet till interna rutiner vid köp av plats på externt HVB. Bedömningen är även att den interna kontrollen vid fakturahantering är tillräcklig.

Vid köp av plats på externt HVB ska lag om offentlig upphandling följas. Om det inte finns ett lämpligt HVB i egen regi eller ett ramavtal att avropa från, kan det finnas stöd för att genomföra en direktupphandling. För den upphandlande myndigheten ska det finnas riktlinjer för direktupphandling.

Ramavtal för köp av plats på HVB har saknats sedan 2020 på grund av att Skånes kommuners upphandling har överprövats. Avsaknaden av ramavtal att avropa har försvårat arbetet med köp av HVB för barn och unga.

Intervjuade socialsekreterare uppger att de inte har kännedom om nämndens rutiner som rör upphandling. Intervjuade sektionschefer, som har delegation på att fatta beslut om placering på HVB, uppger att de har kännedom om att direktupphandling ska genomföras då det saknas ramavtal men att det saknas ett tillräckligt centralt stöd, då det inte är helt tydligt vilka regler som gäller, exempelvis avseende dokumentation.

Kunskapen om upphandling behöver öka i verksamheten. Det saknas ett systematiskt arbetssätt vid köp av plats på externt HVB, exempelvis avseende dokumentation och beräkning av beloppsgränser. Det görs inte någon systematisk prisjämförelse mellan likvärdiga leverantörer, det görs inte alltid kontroll av att HVB-hemmet har tillstånd hos IVO och referenstagning sker inte alltid.

Granskningen visar att det pågår ett utvecklingsarbete som rör upphandling och hantering av avtal, exempelvis genom nyinrättade funktioner som ska ge stöd i arbetet. Sedan cirka två år tillbaka finns även en tjänst som upphandlingsstrateg i förvaltningen med ansvar att arbeta övergripande med frågor som rör upphandling.

Granskningen visar att fakturor genomgår granskning i enlighet med beslutade rutiner. Av intervjuer framkommer att rutinen för fakturahantering följs, men att förseningar avseende avtalsteckning kan innebära ineffektivitet i handläggningen.

En stickprovskontroll av inkomna fakturor visar inte på några väsentliga avvikelser gällande fakturahantering, attest och följsamhet till ingångna avtal.

Revisionens rekommendation

Säkerställa att köp av plats på externt HVB för barn och unga sker i enlighet med lagstiftning och interna rutiner.

Förvaltningens åtgärder

Förvaltningen har ökat kvaliteten inom upphandling och avtalsarbetet. Förvaltningen har sedan tidigare upphandlingsstrategier och har förstärkt med ytterligare en tjänst under 2022.

Förvaltningen har implementerat rutin kring upphandling och utbildning om området har genomförts.

Under hösten 2022 inrättades en avtalsfunktion, kallad IFO avtalsgrupp, som ger stöd i arbetet med upphandlingar och vårdavtal. IFO avtalsgrupp upprättar och kvalitetssäkrar avtal, stöttar socialsekreterarna i avtalsfrågor och direktupphandlingar samt är behjälpliga i att reda ut felaktiga faktureringar från externa vårdgivare.

Genom avtalsgruppen har kompetensen om avtalsfrågor samlats vilket har inneburit en generell kvalitetshöjning i avtalsarbetet. Effekten har blivit bättre kontroll över vilka leverantörer som finns, bättre kontroll över eventuella oseriösa leverantörer och över vilka leverantörer som är likvärdiga.

Under det första halvåret har avtalsgruppen uppmärksammat och korrigerat felaktiga avtalsvillkor vilket inneburit en kvalitetshöjning samt besparing för nämnden. Avtalsgruppen har varit behjälpliga i ca 90% av de avtal som upprättats under hösten 2022.

Ett ramavtal gällande HVB för barn och unga finns nu på plats vilket även det bidrar till en bättre kontroll.

Inom nämndens verksamhet enhet ungdom finns placeringssamordnare.

Placeringssamordnarens uppgift är att vara behjälplig med att söka efter, kontakta och föreslå minst två HVB vid främst planerade placeringar. Placeringssamordnaren kontrollerar förekomst av tillstånd hos IVO, samt tar kontakt med referenser.

Genom ovanstående åtgärder har förvaltningen fått bättre kontroll över vilka leverantörer som finns och är likvärdiga samt fått en bättre kontroll över eventuella oseriösa leverantörer

Övergripande uppföljning**Revisionens bedömning**

Det finns en i huvudsak tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende placerade barn och unga på HVB. Nämnden bör utveckla riskanalysen och ytterligare stärka arbetet med kontroller inom området.

I nämndens riskanalys 2022 finns det inte några risker som direkt rör kvaliteten vid handläggning av placerade barn och unga på HVB. Vidare visar granskningen att det saknas systematiska kontroller inom vissa områden, exempelvis avseende analys av sammanbrott i vården.

Förvaltningens åtgärder

Nämnden har i riskanalyser inför intern kontrollplan 2023 bedömt att befintliga åtgärder och

inbyggda kontroller är tillräckliga inom aktuellt område, barn och unga i HVB.

Förutsättningar har skapats för att införa avslutsorsaker i verksamhetssystemet vilket kommer att göras under 2023. Den sammanslagna uppföljningen av avslutsorsaker kommer att bidra till ökad kunskap och ska användas både för verksamhetsutveckling och som underlag för rapportering till nämnden.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra den systematiska kontrollen och uppföljningen av placerade barn i alla placeringsformer. Detta görs bland annat inom ramen för nämndens årliga uppföljning av barn och unga i samhällsvård. Från hösten 2022 leds detta arbete av en styrgrupp som består av representanter för berörda enhetschefer.

Som nämnts ovan har styrkort som uppföljningsverktyg visat sig att inte vara ändamålsenligt bland annat eftersom alla delar inte går att integrera i det digitala verksamhetssystemet för uppföljning.

Förvaltningen förbereder ett arbete med att använda checklistor som verktyg för uppföljning, arbetet beräknas påbörjas 2023.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef